

Ibi: Liber qui appellatur Pœnitentia
Jamnae, & Membra.

61 Iste apocryphus declaratur, de quo Senens. lib. 2. verb. Joannes, Posselin. tom. 2. eod. verb. Barbosa vers. Liber qui appellatur Pœnitentia Jamnis. Cornel. à Lapid. super epist. B. Pauli in 2. ad Timoth. cap. 3. vers. 8. Ex quo observa hunc librum inscribi Jamnes, & Mambres, aut sicut alii legunt Jambres, qui duo fuerunt fratres, ut quidam putant apud Senens. sup. ac Magi Pharaonis, qui ut narratur in Exodo, cum Moyse circa portenta contenderunt, quorum nomina ibi non exprimitur. Sed D. Paulus ea expressit, aut ex traditione, vel ex inspiratione Divina, non ex libro damnato Jamnae, & Mambrae, prout contra alios tradit Cornelius ibidem. Eorundem meminit D. Thom. in d. epist. 2. cap. 3. Theat. vitæ hum. lit. E. pag. 419. vers. Mira impostorum.

Verf. Liber qui appellatur fors Apostolorum.

62 Apud Gratianum in recentioribus Decretis legitur *Sorses Apostolorum*, qui liber apocryphus est. Card. Baron. anno 44. num. 49. ubi Spondan. num. 26. Posselin. sup. tom. 1. verb. *Apostolorum*, vers. *Apostolorum sors*, Barbosa vers. qui appellatur *sorses Apostolorum*.

Ibi: Liber qui appellatur Laus Apostolorum, apocryphus.

63 Cujus meminere, etsi à Gratiano fuerit prætermisus, Card. Baron. & Spondan. ubi proxime.

Ibi: Liber Physiologus, apocryphus.

64 Ita observat Posselin. in Apparatu sacro, verb. Epiphanius, vers. Scripsit autem, Valcarcer in Epitom. Jur. Canon. ad cap. Sancta, col. 44. in princip. Barbosa in collect. ibi, num. 27. vers. Liber Physiologus, 15. dist. ubi ait, hunc librum latine conscriptum, ac diversum esse ab eo Physiologo, quem D. Epiphanius Græcè exaravit.

Ibi: Liber qui appellatur Lusa apocryphus.

65 Sic corruptè legitur, quia *Lusana*, id est laus Apostolorum scriptum est. Sed jam emendatum extrat. Vide Gloss. margin. ibi, & Valcarcer sup. De libro autem qui *Laus Apostolorum* vocatur, jam dictum est pronuper.

Ibi: Doctrina Apostolorum.

66 De libro, qui ita inscribitur, mentio est apud Baron. anno 44. num. 49. & ibi Spondan. num. 26. Senens. lib. 2. verb. *Apostolorum*, vers. *Apostolorum doctrina*, à quibus notatur apocryphus.

Ad Num. 6.

67 Inter apocrypha volumina Canones Apostolorum Gelasius enumerat, de quorum autoritate, ac numero Baron. anno 102. & ibi Spondan. num. 5. Senens. ubi proxime, vers. *Apostolorum Canones*, & verb. Clemens, vers. *Clementis Canones* Bellarmin. de Scripturis. Ecclesiasticis. saculo 2. verb.

Clemens, vers. de Canonibus Apostolorum, Franc. Turrian. advers. Magdeburgenses, lib. 1. cap. 22. Barbosa cum pluribus in collect. ad cap. 1. dist. 16. Ant. Augustin. de emendat. Gratiani, dialog. 6. num. 12. & dialog. 20. num. 12. qui diversimodè intelligunt Gelasium, & B. Isidor. in dist. cap. 1. dist. 16. dum Canones Apostolorum apocryphos asserunt; nam Senens. & Barbosa aiunt, eos agere non de veris canonibus à beato Clemente editis, sed de aliis per hæreticos ementitis. Alii in quibus est Baron. & Spondanus, putant apocryphos dictos, quia in sacris, ac canonicis Scripturis non recensentur. Sed hæc sententia displicet, nam Gelasius non agit hic de apocryphis hoc sensu, alioqui inter hæriographas deberent collocari. Alii tandem, ut Bellarmin. & nonnulli laudari à Barbosa num. 6. in princip. arbitrantur omnes Canones apocryphos cenferi quoniam permixti, ac connexi erant cum aliis adulterinis, & ab hæreticis commentis. Quoad numerum consule eosdem, & quidem nunc approbati videntur 84. canones, qui in Decreti sine leguntur.

Ad Num. 7.

De Eusebii historia obiter supra, cap. prox. 68 num. 144. Npera quæ Eusebius edidit, memorant Bellarm. sac. 4. anno 326. vers. *Eusebius Casareensis*, Posselin. sup. tom. 1. eod. verb. Baron. anno 31. & ibi Spondan. num. 2. & alibi, D. Hieron. de Scriptur. Ecclesiastic. Sixt. Senens. lib. 4. vers. *Euseb. Casarea*. Dicitur & Eusebius Pamphilis, ab amico Pamphilo Martyre, inter quos maxima necessitudo intercessit, quo egregio nomine ille se decoravit. Spondan. in Epitom. Baron. anno 308. n. 3. Senens. ubi nuper. Vixit sub tempora Constantini Magni, & Arianam in hæresim lapsus est, in qua usque ad ultimum vitæ spiritum protervus persistit: quare ipsius memoriæ execrabilis est posteritati facta, etsi aliqui cum inter Sanctos perperam referant. E vita decessit anno 340. Christi, 4. Julii Pontificis, 4. Imperator. Constantini junioris, Constantii, & Constantis. Baron. anno 340. & ibi Spondan. num. 12. & 13. qui de Eusebio agit non semel in antecedentibus annis. Eusebium tamen alii tuentur, ac encomiis afficiunt, quos sequitur Senens. ubi nuper, quibus D. Covar. inferius assentitur.

Ibi: Igitur ex Gelasii decreto legi poterit.

Si vera sunt, quæ ex Baronio proxime diximus, dicendum videtur, historiam Ecclesiasticam Eusebii legi non posse publicè aut privatim, cum ille hæreticus fuerit, & liber iste errores Arianæ complectatur, propter quos & nimia Origenis præconia, apocryphus à Gelasio decernitur. Baron. anno 439. ubi Spondan. num. 8. Bellarm. sup. Nilominus quicquid de auctore sit, historiam privatim legi licet, quia etsi hæreticorum libri, maxime hæresim continentes, nullo modo legi permittantur secundum tradita supra, num. 2. & 3. hoc tamen non procedit cum per Ecclesiam intuitu publicæ utilitatis ex eorum lectione provenientis conceditur, ut legi queant, ut à nobis laudati Authores d. n. 2. observarunt. Hanc indulgentiam præstitit Gelasius dum antea inter hæriographa, id est legi permissa, hujusmodi Eusebii historiam recenset. Unde immeritò Gelasius quasi sibi contrarius arguitur.

Ibi:

Ibi: Extant verò Eusebii de Ecclesiastica Historia.

70 De numero librorum historiarum, quos Eusebius Græcè scripsit, & Ruffinus latinitate donavit, videndus Baron. anno 410. n. 13. ubi quod Ruffinus haud fideliter vertit, ac duos adjecit libros. Card. Bellarmin. sup. Posselin. & alii, quos dedimus num. 68. Eusebius Historiam Ecclesiasticam usque ad Licinium extinctum perduxit. Spondan. ex Baron. anno 318. num. 4. & anno 325. num. 54. cujus obitus contigit anno 318. Spondan. eo anno, num. 2. Ruffinus profectus est à tempore Nicæni Concilii, ab anno scilicet 325. ad mortem Theodosii, Spondan. anno 410. num. 13. nempe senioris, qui obiit anno 395. Spondan. ex Baron. eo anno, num. 3. Junior namque Theodosius post Eusebium interiit anno 450. Spondan. eo anno, num. 2. & 3.

Ibi: Sic sanè licet suspectum Arriana hæreseos.

Vide Baron. Spondan. & alios, qui adducti sunt supra, num. 68.

Ad Num. 8.

71 Opuscula Tertulliani, sive Africani, decernuntur apocrypha, de quibus Sixt. Senens. in Bibliotheca Sancta, lib. 4. verbo. *Tertullianus*, Bellarm. sup. sac. 3. anno 303. ubi ostendit qui libri sint caute legendi Posselin. tom. 3. verb. *Tertullianus*, Azor. Instit. Moral. part. 1. lib. 8. cap. 16. versic. *Decimosexto* quaritur, Baron. anno 216. & ibi Spondan. à num. 2. Barbosa sup. d. num. 27. vers. *Opuscula Tertulliani*, Genebrard. in Chron. lib. 2. pag. 358.

72 Tertullianus prænomen habuit Quinti Septimii, ex patre Centurione Proconsulari Carthagine natus, ac Sacerdotali dignitate insignitus, Senens. supra, multa in lucem subtiliter elocubrata prodidit, sed errores haud paucos interjecit, unde D. Hieronymus aiebat: *Laudo hominis ingenium, damno hæreses*, ut refert Spondan. anno 216. in fin. ubi de erroribus ejus plura præmittit, ac de ipsius vita anno 197. num. 5. cum annis aliquibus seqq. usque ad 216. Vixit sub Imperatore Severo, & Antonino Caracalla, ut ex Baronio, Spondano, & aliis constat.

Verf. Idem sermè judicium.

73 Opuscula Lactantii Firmiani ex decreto Gelasii sunt apocrypha, de quibus Cardin. Bellarmin. sup. sac. 3. anno 290. Baron. anno 302. ubi Spondan. num. 8. 10. Posselin. tom. 2. verb. *Lactantius*, Genebrard. in Chron. lib. 3. pag. 415.

74 Lactantius natione Afer, professione Orator, Religione Christianus præceptorum habuit Arnobium: floruit sub Deciano, & ad Imperium Constantini jam grandævus pervenit. Crispum Casarem literis imbuit, sed summa egestate laboravit. Vide ultra proxime laudatos Senensem lib. 4. verb. *Arnobius*, Baron. anno 315. ubi Spondan. n. 2. & 10. Opera quæ literis consignavit, recenset Bellarminus, sed erroribus referta, qui in unum congesti habentur post illius scripta, quare digna sunt Gelasii censura; Spond. anno 302. num. 10.

admonet D. Covarr. hos & alios libros similes, quos Gelasius rejicit seu apocryphos, privatim legi posse, etsi non publicè in Ecclesiis: sed quoad hoc standum erit indici novissimo librorum prohibitorum, quem expurgatorium nuncupamus, ubi de singulis Authoribus disseritur, quales libri, & quomodo legi permittantur, & prohibeantur.

Verf. Opuscula Joviniani.

Jovinianus hæresiarcha pseudomonachus Mediolani fuit, sed monasticam deseruit vitam, plura sacrilega, & nefaria dogmata dispersit, sceminas, ac ignaros seducens: verum citò hæresis ejus extincta est, ipseque damnatus. Baron. anno 382. ubi Spondan. num. 7. Siricius namque Pontifex in eum damnationis tulit sententiam, jussitque per epistolam, ut Mediolani quoque, ubi semina pestiferæ doctrinæ jecerat damnaretur; quod D. Ambrosius ejus Ecclesiæ Antistes, imito Concilio executioni mandavit. Theodosius præterea Imperator decrevit, ut Jovinianus & socii, qui habitu monachali vagabantur, ab urbibus pellerentur, & ad desertam migrarent. Baron. anno 390. Spondan. ibi, num. 7. constatque ex epistola 2. Siricii ad Ambrosium, ac ex ea, quam misit Mediolanensis Synodus ad eundem Papam, quæ extant tom. 1. epistol. Romanor. Pontif. Tandem ab Imperatore Honorio in insulam relegatus inter luxuriosas epulas animam egit. Baron. anno 412. Spondan. n. 5. de quo Gennadius de vir. illustrib. cap. 52. & 75. Posselin. tom. 2. verb. *Jovinianus*, Jacob. Gualter. in Chron. sac. 4. pag. 285. & pag. 308. cap. de *Jovinianistis*, Genebrard. in Chron. lib. 3. pag. 422. vers. *Jovinianus*, Theatrum vitæ humanæ lit. H. pag. 22. vers. *Joviniani*, Sabell. lib. 8. sept. can. & cap. penult. vers. *Jovinianista*, 24. quæst. 3.

Verf. Opuscula Montani.

Montanus hæresiarcha admodum Ecclesiæ perniciosus, per duas sceminas à viris abducta pseudopphetissas Priscillam, & Maximillam hæresim propagavit. Fuit pluries in Conciliis damnatus, ac nec Judas proditor, seipsum suspensio peremit, de quibus, & de erroribus Montanistarum, seu Cataphrygum adeundus, Baron. anno 173. à num. 16. & ibi Spondanus num. 1. cum aliis, Posselin. tom. 1. verb. *Montanus*, Gualter. sup. sac. 2. pag. 175. & pag. 191. cap. de *Montanistis*, ubi errores, Genebrard. d. lib. 3. pag. 380. vers. *Montanus*, Theatrum vitæ humanæ lit. H. pag. 20. vers. *Cataphryges*, ubi quod hic hæresiarcha erupit anno 174. sub. M. Anton. Severo, & latius lit. P. pag. 696. & alibi sæpe, de quo in d. cap. penult. vers. *Cataphrygis* nomen.

Verf. Omnia opuscula Faustii Manichei.

De quo Posselin. in Appar. sacro, tom. 2. verb. 77. *Faustus Manicheus*, Gualter. sac. 4. pag. 359. Valcarcer in Epit. Jur. Canon. ad cap. Sancta, col. 44. vers. *Opuscula Postumani*, 15. dist. ubi Barbosa in collect. num. 27. vers. *Omnia opuscula Faustii Manichei*, Theatrum vitæ humanæ lit. A. pag. 186. quod loci ridiculus Faustii error traditur; nam agriculturam summo prosequatur odio, aens agricolas, dum metunt ac carpunt fructus delinquere, Pp 3 cum

eum eos vita sic privent : & lit. C, pag. 611 fertur Fautus sensisse, quod omnis arbor cultu digna erat propter S. Crucem, quem nefas esse putabat fructus ex arboribus decerpere.

Ad Num. 9.

78 Opuscula Clementis Alexandrini à Gelasio apocryphis junguntur, de quibus Bellarm. sac. 3. verb. *Clemens Alexandrinus*, Baron. anno 196. ubi Spondan. num. 1. & 2. Possevin. tom. 1. verb. *Clemens*, Sixt. Senens. in *Biblioth. sancta*, lib. 4. vers. *Clemens pronomine*, Barbosa d. num. 27. vers. *Opuscula alterius Clementis*, Gualt. sac. 3. pag. 212. Trithem. in *catalog.* Genebrard. in *Chron.* lib. 3. pag. 385. vers. *Prima Christianorum*, ubi quod Alexandria fuit prima Fidelium schola. Theatrum vitæ humanæ lit. T, pag. 109. & 118.

Titus Flavius Clemens Athenis natus, sed propter diurnam Alexandriae habitationem Alexandrinus cognomine, egregius quidem vir eruditione, ac sacris literis non vulgariter insignitus, Pantænum præclarum habuit præceptorem, & Origenem aliosque non poenitendos auditores; multa apprime elaboravit, sed erroribus deturpata leguntur, quos aut hæretici Arriani inferuere, aut ipse more humano per errorem intexit, ut inquit Bellarminus. Hæc apud prælaudatos, maxime apud Baron. & Spondan.

Ibi: Scribit siquidem D. Petrus.

79 D. Petrus epist. 1. cap. 3. vers. 19. sic ait: In quo, ad est spiritu, & his qui in carcere erant spiritibus veniens prædicavit, qui increduli fuerant aliquando. Quotquot sacri Interpretes in hunc locum incidunt, haud parum in ejus enodatione ingenia defatigarunt, quem totius novi Testamenti locis difficiliorum dixit Arias Montanus, ac Lorin. sup. eum in principio difficillimum prædicat, quem fusè commentariis illustrat, nec non Cornel. à Lapide *ibidem*, Turrian. lib. 4. pro epistol. *Pomif.* cap. 14. P. Suar. de *vita Christi*, disp. 43. sect. 3. à vers. *Nilominus*, apud quos plures extant sententiæ, ex quibus illa omnino ab omnibus rejicitur ut erronea, quæ docet Christum per prædicationem ex damnatis animas eruisse, quam damnant Suar. d. vers. *Nilominus*, cum seq. Cornel. à Lapide vers. *Verum hic*, Lorin. vers. *Secundum*, ex regula generali, quod inferno nulla est redemptio, & aliis fundamentis, quæ Suar. expendit *ibidem*. Alia est opinio Turriani, quam probabiliter asserit Cornelius vers. *Tertio noster Turrianus*, cui videtur Christum prædicasse animabus existentibus in Purgatorio, quæ aliquando fuerant incredulæ, ipsasque libertate donasse. Sed hoc displicet Cornelio. Suar. & aliis. Tertia communis pariter ac probabilis interpretatio est, quod Christus damnatis quidem prædicavit; non ad eorum salutem, aut levamen, imò ad pudorem, & confusionem eorum, qui increduli fuerant. Ita sentit, ac probat Lorin. ubi sup. Ultima, & quæ etiam communiter amplectitur, ac videtur probabilior, ait Christum ad locum damnatorum minime ad prædicandum venisse, sed ad sinum Abraham, ubi exprobravit, & arguit incredulitatem illorum, qui aliquando non crediderunt, licet postea viventes resipuerint, ita ut in statu gratiæ decedentes Sanctorum Patrum consortio addi meruerunt. Hanc tuentur P. Suar. sup. vers. *Melius ergo,*

Cornel. à Lapide vers. *Quarto, & magis proprie*: cui suffragatur proprietates verbi *Carceris*, quo utitur B. Petrus, quia significat locum ad custodiendos homines, ne inde exeant, spe libertatis non sublata, non ad poenas infligendas, l. *Aut damnatum* 8. §. *Solent*, ff. de *pen.* ut præter Juris Interpretes ibi observant Cornucop. de *lingua Latina*, col. 142. num. 20. Lexic. Calvin. verb. *Carcer*. Calepin. eodem verbo. Gehenna verò destinata est ad cruciandos in æternum peccatores. Cum ergo dicatur Christus prædicasse iis, qui in carcere erant, accipi proprie debet de detentis in Lybho, non de damnatis; illi enim tormenta non sustinebant, sed ad tempus custodiebantur ibi, quod proprium carceratorum est. Nec mirum habeatur, quod Christus electos suos de incredulitate argueret; nam similiter paulò post erga discipulos se gessit, Marc. cap. 16. vers. 14. ibi: *Et exprobravit* (scilicet Christus) *incredulitatem eorum, & duritiam cordis, quia iis, qui viderant eum resurrexisse, non crediderunt.* Hæc de intellectu loci perdifficilis sacri eloquii: de aliis, quæ D. Covar. subjicit, præfati differunt Interpretes, ex quibus P. Suar. vers. *Nilominus*, inquit lapsus fuisse Clementem Alexandrinum, dum primam interpretationem tenuit, quam inter hæreses, hæres 79. D. Augustinum recensuisse testatur.

Ibi: Fidem autem explicitam esse ad salutem necessariam.

Quid sit fides explicita, & implicita, & qualis quondam ante Christi adventum fuerit ad salutem necessaria, & qualis nunc desideretur, fusè tradunt P. Suar. de *fide*, disp. 12. de *necess. fid.* sect. 3. & 4. Hurtad. eod. tract. disp. 44. sect. 1. à princip. Thom. Sanch. in *Decalog.* lib. 2. cap. 2. & 3. Bohacina in 1. præcep. *Decalog.* disp. 3. q. 2. p. 2. Trullench in *Decalog.* tom. 1. lib. 1. cap. 1. dub. 2. & 3.

Ibi: Floruit autem Damascenus.

B. Joannem Damascenum ad annos Christi 750. 81 floruisse, ut D. Covar. asseverat, constat ex Baron. anno 727. à num. 18. anno 728. num. 6. cum seqq. anno 730. num. 3. & Spondan. in *ejus Epitome*, Gualt. in *Chronog.* sac. 8. pag. 564. Trithem. in *Catalog.* Genebrard. in *Chron.* lib. 3. pag. 506. vers. *Joannes Damascenus*, Card. Bellarmin. de *Script.* Eccles. sac. 8. anno 731. verb. *S. Joannes Damascenus*, Theatrum vitæ humanæ lit. M, pag. 380. & alibi sæpe. Licet autem mentio fiat S. Joannis Damasceni ad annum 730. diu vixit, & ita ad 750. pervenire potuit; nam Bellarminus ait, ipsum supervivisse Imperatori Leoni Isauro, multaque postea pertulisse propter Fidem ab Imperatore Constantino Copronymo, ibique observat idem Cardinalis longè à veritate deviare, qui sentiunt Damascenum ad tempora Theodosii senioris spectare. Sed Genebrard sup. monet duos extitisse Damascenos ex Trithemio in *Catalog.* quod ille ut falsum ab omnibus communiter rejici testatur. Damasceni temporibus præfuit Ecclesiæ Gregorius II. Bellarmin. & alii nuper dati.

Vers. Julius verò Africanus.

De quo Baron. anno 222. ubi Spondan. num. 4. 82 Bellarm. sac. 3. verb. *Julius Africanus*, Onuphr. in

in *Chron.* anno 251. Genebrard. sup. pag. 392. vers. *Julius Africanus*, Gualt. sac. 3. pag. 218. vers. *Jul. African.* Senens. in *Bibliotheca Sancta*, lib. 4. vers. *Julius Africanus*.

Scriptit libros de temporibus ab orbe condito ad Macrinum Imperatorem, & M. Antonium Hellogabalum, quorum temporibus floruit: sed jam non extant, solumque habetur tom. 2. operum *Origenis*, epistola, quam ad eum de Sufannæ historia misit Africanus. Bellarmin. sup. Exaravit Græco sermone opera prædicta, Senens. sup. De legatione qua functus est ipse, consule Baron. & Spondan. fuit alter Julius Africanus junior, professione Orator, ejus meminit Quintilian. lib. 10. *Instit. Orator.* cap. 2. ad fin. Gualt. ubi proximo.

Ad Num. 10.

83 Verosimiliter D. Covar. pro *Tatii Cypriani*, substituit *Tatiani*; neque enim ex omnibus, quos legerim, aliqui mentionem de Tatio Cypriano faciunt, at de Tatiano hæretico sic, ut Card. Baron. anno 174. ubi Spondan. n. 1. cum seqq. Bellarmin. sac. 2. anno 170. verb. *Tatianus Sixt.* Senens. lib. 4. verb. *Tatianus*, Gualt. sac. 2. pag. 177. & 193. Theatrum vitæ humanæ lit. H, pag. 20. & lit. S, pag. 448. Genebrard. lib. 2. pag. 358. cap. penult. vers. *Tatiani*, 24. q. 3.

Tatianus natione Syrus ex Philosopho Platónico Christianus effectus, quondam maxime in Ecclesia floruit doctrinâ B. Justini Philosophi & Martyris imbutus; plura egregie elucubravit, & dum præceptor vixit, ac Romæ, ubi magistrum laudabiliter egit, Religionem Catholicam tenuit: at postea in Orientem profectus falsa dogmata seminavit Antiochiæ & in Cilicia ac Pisdia, factusque est hæresarcha, à quo hæretici Tatianistæ, seu Encratistæ, idest, qui se continentibus dicunt dicti sunt. Ita Baron. & Spondan. Gualt. & alii proximè adducti, apud quos de Tatiani scriptis & erroribus, Hæresis ejus detecta est anno 174. Christi, 8. Aniceti Pontificis, 12. M. Aurelii Imperatoris secundum Baronium, qui Eusebium laudat. Hic observandum est, quod opera Tatiani, quæ Catholicis scriptis, legi non poterunt, etsi nihil erroris contineant, quia hæretici sunt, in cujus poenam stabilitum est, ne hujusmodi libri legantur, maxime si de rebus ad Fidem spectantibus in illis differatur; nam & in editis ante hæresum eadem ista prohibitionis ratio reperitur. Vide supra, num. 2. cum seqq.

Vers. Opuscula Arnobii apocrypha.

84 De Arnobio differit Baron. *Annal. Eccles.* anno 302. à num. 64. ubi Spondan. num. 9. Bellarm. sac. 3. verb. *Arnobius*, anno 285. Sixt. Senens. lib. 4. verb. *Arnobius Gualt.* sac. 4. pag. 274. Genebrard. sup. lib. 3. pag. 406. vers. *Jacobus cognomento.* Ado in *Chron.* in *Diocletiano*, Onuphr. anno 298. Theatrum vitæ humanæ lit. D, pag. 120. & 220. lit. E, pag. 80. & lit. T, pag. 120. Possevin. in *Apparat. sacro*, verb. *Arnobius*, tom. 1.

Arnobius antequam Catholice Religionis per Baptismum nomen daret, septem edidit libros contra Gentes, quibus contumelias ab Ethnicis illatas fidelibus repulit. Alia eidem tribuuntur, quæ alterius Arnobii junioris sunt, de quo Bellarm. sac. 5. anno 460. verb. *Arnobius junior*, Gualt. sac. 5. pag. 368. Hæc apud Baron. Spondan. Senens.

Bellarmin. & alios jam laudatos, qui notant Arnobii discipulum fuisse Lactantium Firmianum.

Ibi: Qua verò ratione.

Cum Arnobius nondum plene rerum Christianarum cognitione instructus scriberet, Opus ejus navis aliquibus respersum apparuit. Spondan. sup. qua ratione inter apocrypha à Gelasio recensetur.

Vers. Opuscula Tyconii apocrypha.

De quo Baron. anno 368. ubi Spondan. num. 4. 85 & anno 394. num. 8. Senens. lib. 4. verb. *Tyconius*, Possevin. tom. 3. verb. *Tyconius*, Salian. *Annal. Eccles.* tom. 3. anno mundi 3058. n. 15.

Edidit Tyconius natione Afer, professione Donatista, egregium volumen isagogicum, seu regularum, quo septem regulas, sive claves præstitit ad aperiendam, & investigandam occultam Scripturarum intelligentiam: exaravit iridem in Apocalypsim commentata, quæ Donatistarum erroribus commiscuit. Senens. & alii ubi sup. Quoad tempus quo floruit, consentit Baronius, & cæteri assentiuntur.

Vers. Cassianus verò Presbyter apud Gallos.

Ioannis Cassiani opuscula nunciantur apocrypha, de quo Baron. anno 404. num. 78. & 79. anno 433. à num. 25. ubi Spondan. Bellarm. sac. 5. anno 440. verb. *Ioannes Cassianus*, Genebrard. d. lib. 3. pag. 436. vers. *Cassianus*, Ado Viennensis in *Chron.* Sigebert. anno 427. Senens. sup. verb. *Ioannes Cassianus*. Gualt. sac. 5. pag. 360. vers. *Ioan. Cassian.* Barbosa sup. vers. *Opuscula Cassiani*, Possev. tom. 2. verb. *Ioan. Cassian.*

Fuit Cassianus B. Chrysostomi discipulus: monasticam vitam in Ægypto professus est, sed in Pelagianam hæresim incidit. Spondan. anno 430. num. 11. Gualt. sup. ejus scripta recenset Bellarminus, qui testatur omnia hodie extare, ac legi permitti, excepta collatione Patrum decima tertia, & aliis paucis, quæ in editione Romana adnotantur. Quoad tempora quibus vixit, subscribunt sententiæ D. Covar. qui proximè citantur, & sub Theodosio juniore, & Valentiniano obiisse ait Bellarm.

Vers. Opuscula Pictaviensis Victoris.

Victorinus Pictaviensis communiter vocitatur, 87 ut videre est apud Authores illic recensendos: claruit sub Valeriano & Galieno Imper. ad annos 270. passus est sub Diocletiano anno 303. explanationes ad plures libros novi, ac veteris Testamenti elaboravit quæ ob defectum eloquentiæ & eruditionis D. Hieronymo displicuerunt; nam in epist. ad Paulin. inquit: *Inchyro Victorinus martyrio coronatus, quod intelligit, eloqui non potest.* Rursus ad Magnum Oratorem ita scribit: *Victorino Martyri licet in libris suis desit eruditio, non tamen desit eruditionis voluntas.* Consule Senens. d. lib. 4. verb. *Victorinus*, Bellarm. sac. 3. verb. *Victor*, anno 270. Baron. anno 303. ubi Spondan. num. 8. Idem Baron. in *martyrolog.* die 2. Novembr. Gualt. sac. 3. pag. 224. Canil. in *tab. Chronog.* Barbol. vers. *Victorini Pictaviensis*, Possev.